

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Sahateollisuus on merkittävä uusiutuvien luonnonvarojen käyttäjä. Sahateollisuuden tuotantopanokset ovat pääosin kotimaisia ja raaka-aine hankitaan kotimaisista metsistä. Sahateollisuus hyödyntää pitkään kasvanutta järeää puuta ja tuottaa siitä mm. puurakentamisessa tarvittavaa sahatavaraa. Metsäluonnon monimuotoisuus on Sahateollisuuden toiminnan elinehto monesta näkökulmasta. Hyvinvoiva metsäluonto turvaa metsien kasvukunnon ja raaka-ainetuotannon, on tärkeä osa toimialan kokonaisuhyväksyttävyyttä ja alan yhteiskunnallista vastuuta.

Sahateollisuus pitää tärkeänä luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja vahvistamista. Tämä tulee tehdä siten, että sekä tavoite että toiminta ovat laajasti hyväksyttäviä.

3.1 ja 3.2 Päätaavoite ja tarkemmat tavoitteet

Strategiassa on todella paljon erilaisia tavoitteita ja osatavoitteita, mikä tekee kokonaisuudesta vaikeasti hahmotettavan ja huomattavan epäselvän. Osa tavoitteista koskee vuotta 2030 ja osa vuotta 2035. Tavoitteet ovat hyvin eritasoisia ja osa niistä on vaikeasti ymmärrettäviä. Kokonaisuutta tulisi selkeyttää ja johdonmukaistaa sekä tavoitteiden että tavoitevuosien osalta.

Koska strategiasta puuttuu toimenpideohjelma, jää epäselväksi millä keinoilla tavoitteisiin aiotaan päästä, keitä nämä toimet koskevat ja mitä ne osapuolilta edellyttävät. Täten on mahdotonta arvioida strategian tosiasiallisia käytännön vaikutuksia.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmassa on sitouduttu vakaan, johdonmukaisen ja ennustettavan toimintaympäristön luomiseen yrityksille. Olisi tärkeätä, että hallitusohjelman kirjaus huomioitaisiin myös tässä esityksessä. Ympäristöministeriön esitys on esimerkki siitä, miten epäselvällä ehdotuksella luodaan hallitusohjelman kirjaukseen nähden vastakkaista sääntelyä.

Sahateollisuuden näkemyksen mukaan strategia on keskeneräinen, eikä sitä tulisi hyväksyä nyky muodossaan.

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

Tavoite elinympäristöjen laadun parantamisesta lajeille tärkeitä rakennepiirteitä vahvistamalla on kannatettava. Näitä tavoitteita on asetettu myös Kansallisella metsästrategiassa. Tavoitteiden tulee olla realistisesti saavutettavia, olemassa olevia käytäntöjä ja ohjauskeinoja (kuten vapaaehtoisia markkinamekanismeja) hyödyntäviä sekä luonnon luontaisen rytmin ja muutosvauhdin tunnistavia. Tavoitteita tulisi tarkentaa KMS 2035 mukaiseksi.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

Strategian kirjaus antaa vaikutelman, että 30 % suojelutavoite olisi kansallinen, jo päätetty linjaus. Näin ei kuitenkaan ole, vaan kyseessä on maailmanlaajuinen sekä koko EU:n tasoinen tavoite.

Sahateollisuuden näkökulmasta suojelutavoitteet ovat kokonaisuudessaan erittäin haasteellisia eikä Sahateollisuus voi hyväksyä niitä. Sahateollisuus kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin:

- Prosenttiperustaisesti asetettu, pinta-alaan perustuva tavoite johtaa todennäköisesti siihen, että suojelun kohteeksi päätyy kohteita, joiden suojelu ei perustu niiden todellisiin luontoarvoihin. Suojelutavoitteet tulee asettaa puhtaasti ekologisista perusteista.
- Suojelutavoitteen jakaminen erikseen yksityismaihin ja valtion maihin on ongelmallista. Suojelutarvetta ei tulisi määrittellä omistussuhteen perusteella.
- Metsämaalle asetettu 10 % suojelutavoite on korkea ja tarkoittaisi nykyisellään tavanomaisessa metsätaloudeikäytössä olevien maiden asettamista suojelun piiriin.
- Suojelua tukevien alueiden määrittelyn ollessa kesken on vaikea arvioida, mitkä alueet lopulta päätyisivät taloudeikäytön ulkopuolelle tai rajoitetun käytön piiriin. Osana metsien luonnonhoitoa jää jo nyt alueita osittain tai kokonaan käytön ulkopuolelle metsänomistajan omalla päätöksellä, sertifiointin asettamien vaatimusten vuoksi tai toimijoiden omien ympäristölinjausten perusteella.

Tämänhetkisen tiedon perusteella on mahdotonta arvioida, sisältyvätkö nämä, monimuotoisuutta käytännössä merkittävästi vahvistavat kohteet osaksi suojelun kokonaistavoitetta.

- Metsähallitukselle asetettu 530 000 hehtaarin suojelutavoite on kohtuuton. Metsähallituksen omien laskelmien mukaan vaikutukset Metsähallituksen hakkuukertymään olisivat 1-2 miljoonaa kuutiota vuodessa, riippuen siitä miten suojelu kohdistettaisiin. Tällainen heikennys Metsähallituksen raaka-ainetarjontaan johtaisi merkittäviin haasteisiin itsenäisten sahojen toiminnassa, aiheuttaisi negatiivisia taloudellisia sekä sosiaalisia vaikutuksia kohdentuen erityisesti niihin talousalueisiin, joissa sahateollisuus on merkittävä teollinen tulonlähde.

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Uusiutuvien luonnonvarojen käytön ja viennin yhteyteen liittyvät kirjaukset ovat epäselviä ja vaativat selkeytystä.

Ekologisten kompensatioiden osalta tulee huolehtia siitä, ettei erilaiset kompensatiomallit uhkaa metsien kestäväää käyttöä. Kompensatiomallit eivät saa heikentää puuta jalostavan teollisuuden kilpailukykyä suhteessa verrokkimaihin kuten Ruotsiin ja Itävaltaan, tai johtaa luonnonvarojen käytön osaoptimointiin.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

-

Muita huomioita luonnoksesta

Strategian yhteydessä toteutettu vaikutusten arviointi on erityisesti taloudellisten vaikutusten osalta puutteellinen. Suojelutavoitteiden talousvaikutuksissa on arvioitu, että metsiensuojelusta aiheutuu etenkin suojelukohteiden hankintaan liittyviä kustannuksia. Todellisuudessa yhteiskunnan menettävä, puun jalostuksesta saatava arvonlisä on yli 10ertainen puun myyntituloihin nähden. Jos yritykset joutuvat supistamaan toimintaansa tai ääritapauksessa lopettamaan sen raaka-aineen saatavuusongelmien vuoksi, ovat vaikutukset erityisesti haastavan talous- ja työllisyystilanteen alueilla voimakkaita. Taloudellisen toimeliaisuuden heikkeneminen vaikuttaa koko seudun hyvinvointiin.

Strategiaa jatkotyöstettäessä vaikutusten arviointi on toteutettava huolellisesti ja laaditun toimenpideohjelman mukaisesti.

Anniina Kostilainen
Sahateollisuus ry